Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000458

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-10-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орєхова Катерина Віталіївна
2. Kateryna Oriekhova

Кваліфікація: к.е.н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0214-2750

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 08.00.08

Назва наукової спеціальності: Гроші, фінанси і кредит

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 06-11-2025

Спеціальність за освітою: Фінанси

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 55.051.06

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.52, 06.73, 06.81, 06.92

Тема дисертації:

1. Забезпечення фінансової безпеки підприємства: теорія, методологія, практика
2. Ensuring Financial Security of an Enterprise: Theory, Methodology, Practice

Реферат:

1. У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове розв’язання важливої наукової проблеми – розроблення й обґрунтування теоретико-методологічних засад, методичних підходів і практичного інструментарію забезпечення фінансової безпеки підприємств України в умовах економічної нестабільності, воєнних дій і глобальних трансформацій. У першому розділі обґрунтовано науково-методичний підхід до визначення поняття «фінансова безпека підприємства». Вона розглядається як результат ефективного управління трансформацією капіталу в матеріальні ресурси, готову продукцію й грошові кошти, що відображає фінансову спроможність підприємства забезпечувати сталий розвиток. Через взаємодію зі стейкхолдерами формуються фінансові інтереси, які впливають на ринкові відносини. Стейкхолдери поділяються на внутрішніх (власники, інвестори, персонал), зовнішніх ESG-інвесторів, кредиторів і постачальників («ведмеді»), а також регуляторів і споживачів. Розбіжності у фінансових інтересах зумовлюють конфлікти, ефективним інструментом врегулювання яких є медіація. Визначено взаємозв’язок між дестабілізуючими факторами, ризиками та загрозами фінансовій безпеці. Зовнішні

фактори об'єднано у шість груп (політичні, економічні, соціальні, технологічні, екологічні, правові), внутрішні – у шість (фінансово-капітальні, кадрові, виробничі, маркетингові, логістичні, комплаєнсні). Найбільший вплив мають фінансово-капітальні, кадрові й виробничі. Другий розділ присвячено методологічним детермінантам фінансової безпеки. Концептуальний підхід ґрунтується на теорії руху капіталу, з урахуванням резильєнтності, цифровізації, сталого розвитку й євроінтеграції. Принципи поділяються на загальні (системність, динамічність, об'єктивність тощо) та спеціальні (формування, розподіл і використання капіталу). Функції – на загальні (планування, аналіз, контроль) і спеціальні, що забезпечують узгоджене управління фінансовими потоками. Обґрунтовано організаційно-економічний механізм забезпечення фінансової безпеки на основі ресурсно-функціонального підходу. Виокремлено три блоки: «Війна» (антикризове управління, цифрова безпека), «Післявоєнне відродження» (міжнародна підтримка, відновлення інфраструктури, реінтеграція персоналу) та «Євроінтеграція» (інституційна трансформація, розвиток комплаєнсу, інвестиційна привабливість). У третьому розділі представлено інструментарій оцінювання фінансової безпеки. Запропоновано вісім критеріїв і 18 загальних показників, згрупованих у блоки майнового стану, ліквідності, фінансової незалежності, ділової активності та рентабельності. Для врахування галузевих відмінностей використано еталонний метод. Спеціальні кількісні показники структуровано за логікою руху капіталу: формування, розподіл, використання. Також визначено дев'ять якісних індикаторів (статутний капітал, чисельність персоналу, дивідендна політика тощо), що дозволяють врахувати динаміку фінансової безпеки. Четвертий розділ присвячено вибору технологій формування механізму фінансової безпеки. Обґрунтовано чотири технології: сталого розвитку, стабілізації, рівноваги та трансформації. Запропоновано стратегічну карту ресурсних і функціональних здатностей, що відображає спроможність підприємства організовувати процеси, адаптуватися, впроваджувати інновації. Оцінювання здійснюється за інтегральним індикатором, що поєднує ресурсний і функціональний потенціал. Розроблено методологічні засади фінансової безпеки в умовах воєнної економіки. Вони мають двосторонню спрямованість: зміцнення внутрішнього потенціалу підприємств (програми ризикостійкості, стабілізації, адаптації, відновлення) та державну підтримку через адаптований «Новий план Маршалла». Очікувані результати охоплюють мікро- й макрорівень: зміцнення безпеки підприємств, модернізацію виробництва, макрофінансову стабільність і довгострокове зростання. П'ятий розділ присвячено формуванню стратегії фінансової безпеки. Запропоновано чотири стратегії: інтенсифікації, стабілізації, попередження дестабілізаторів та оновлення. Вони охоплюють фази формування, розподілу й використання капіталу та відрізняються рівнем ризику й управлінськими пріоритетами. Запропоновано комплекс заходів для держави й підприємств, спрямованих на підвищення прозорості фінансових потоків: інтеграція регуляторних функцій, цифровий моніторинг, антикорупційні механізми, політика «відкритих дверей», внутрішні перевірки. Розроблено технологію впровадження комплаєнсу у фінансовий менеджмент із трьома функціями – превентивною, діагностичною й коригувальною. Сформовано організаційно-структурну модель комплаєнсу з урахуванням масштабу підприємства та визначено функції комплаєнс-офіцера. Це сприяє зниженню ризиків шахрайства, зміцненню фінансової безпеки та довірі стейкхолдерів.

2. The dissertation provides a theoretical generalisation and offers a new solution to an important scientific problem – the development and justification of theoretical and methodological foundations, methodological approaches and practical tools for ensuring the financial security of Ukrainian enterprises under conditions of economic instability, war and global transformations. The first chapter explains the concept of "financial security of an enterprise". It is seen as the result of effective management of capital transformation into material resources, finished products and money. Financial security shows the ability of a company to ensure sustainable development. Stakeholders form financial interests that influence market relations. Stakeholders are divided into internal (owners, investors, staff), external ESG investors, creditors and suppliers, as well as regulators and consumers. Conflicts of interests may appear, and mediation is the most effective tool to solve them. The dissertation shows the link between destabilising factors, risks and threats. External factors are divided into six groups (political, economic, social, technological, environmental, legal), and internal into six groups (financial, human resources, production, marketing, logistics, compliance). The most important are financial, human

resources and production factors. The second chapter focuses on the methodology of financial security. The main approach is based on the theory of capital movement, taking into account resilience, digitalisation, sustainable development and EU integration. Principles are divided into general (systematic, dynamic, objective, etc.) and special (formation, distribution and use of capital). Functions are also divided into general (planning, analysis, control) and special, which manage financial flows. The dissertation develops an organisational and economic mechanism of financial security. Three blocks are defined: "War" (crisis management, digital security), "Post-war recovery" (international support, infrastructure rebuilding, staff reintegration) and "EU integration" (institutional change, compliance, investment attractiveness). The third chapter presents tools for assessing financial security. Eight criteria and 18 general indicators are grouped into blocks of property status, liquidity, independence, activity and profitability. The benchmark method is used to adapt indicators to Ukrainian companies. Special indicators are grouped by the capital cycle: formation, distribution, use. Nine qualitative indicators (statutory capital, staff, dividend policy, etc.) are also offered to reflect dynamics of financial security. The fourth chapter explains technologies of financial security. Four technologies are defined: sustainable development, stabilisation, balance and transformation. A strategic map of resources and functions is proposed to show the company's ability to organise processes, adapt, innovate and stay stable. An integral indicator combines resource and functional potential. The dissertation also develops methods of financial security in war conditions. They include two directions: strengthening internal potential (programmes of resilience, stabilisation, adaptation, recovery) and state support through an adapted "New Marshall Plan". Expected results cover both enterprise and state level: stronger financial security, modernised production, macro-financial stability and long-term growth. The fifth chapter focuses on financial security strategies. Four strategies are proposed: intensification, stabilisation, prevention of destabilising factors and renewal. They reflect three stages of capital movement: formation, distribution and use. The strategies differ by risk level and management priorities. Measures for state and enterprises are suggested: integration of regulation, digital monitoring, anti-corruption tools, "open-door policy", internal audits. The dissertation also develops compliance technology for financial management. It includes three functions – preventive, diagnostic and corrective. An organisational model of compliance is suggested, considering company size, and the role of compliance officer is explained. This helps to reduce fraud risks, strengthen financial security and build trust with stakeholders.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Азаренкова Г., Алєксєєв І., Гурковський М., Орєхова К., Головко О., Курило О. Механізм державно-приватного партнерства. 2022. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. № 5 (46), pp. 240-248. DOI: https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3887
- 2. Oriekhova K., Kendiukhov Ol., Zakharkin Ol., Solodovnik Ol., Zakharkina L., Murovana T. Optimization modeling of engineering enterprises financial security improvement. Journal of Applied Engineering Science. 2021. Vol. 19, br. 4, pp. 1065-1073. DOI: https://doi.org/10.5937/jaes0-30842
- 3. Azarenkova G., Golovko Ol., Oriekhova K., Hnyp N., Klepikova Sv. Attracting overseas investment in enterprises economic activity. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2020. Том 4 № 35. С. 129-136. DOI: https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i35.221849

- 4. Azarenkova G., Golovko O., Oriekhova K., Salenko O. V., Maiboroda A. Estimating and forecasting of financial security of enterprises. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. 2020. Том 1 № 32. С. 224-230. URL: https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/2882
- 5. Тридід О. М., Орєхова К. В., Зеленська М. В., Фіалковська І. В. The evolution of threats to company's financial security. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. 2015. Том № 1 № 18. С. 88-102. URL: https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/1064
- 6. Орєхова К. В. The process for forming a financial security strategy of an enterprise. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. 2014. Том 2 № 17. С. 158-172. URL: https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/1134
- 7. Орєхова К. В. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. 2014. Том 1 № 16. С. 131-146. URL: https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/326
- 8. Орєхова К., Оніщенко І., Головко В., Веприцький А. Синергетичний підхід до підвищення інвестиційної привабливості підприємства у цифровому середовищі. Financial and Credit Systems: Prospects for Development. 2025. Т. 1, 16. С. 43-55. DOI: https://doi.org/10.26565/2786-4995-2025-1-04.
- 9. Головко О., Орєхова К., Пішта А. Стратегія підвищення інвестиційної привабливості підприємства через міжнародну експансію. Economics and law. 2025, № 76 (1). С. 87-97. DOI: https://doi.org/10.26565/2786-4995-2024-3-09.
- 10. Головко О., Орєхова К. Adapting international social responsibility experience to Ukrainian content. Financial and Credit Systems: Prospects for Development. 2024. Т. 3, № 14. С. 101-110. DOI: https://doi.org/10.26565/2786-4995-2024-3-09.
- 11. Головко О. Г., Третяк Н. М., Орєхова К. В. Доцільність впровадження фінансового контролю на підприємстві. Social economics: Finance. 2023. № 66. С. 49-59. DOI: https://doi.org/10.26565/2524-2547-2023-66-06.
- 12. Орєхова К., Головко О. Вибір організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки газорозподільних підприємств. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics, 2023. Вип. 4. С. 277-292. DOI: https://doi.org/10.58423/2786-6742/2023-4-277-292.
- 13. Oriekhova K., Golovko O., Khristoforova O., Babenko M. Improvement financial management of enterprise taking into account technologies for attracting additional financial resources. The journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism. 2023. Випуск № 17. С. 94-108. DOI: https://doi.org/10.26565/2310-9513-2023-17-09.
- 14. Орєхова К. В., Головко О. Г., Гайда П. І. Стратегічне забезпечення фінансової безпеки підприємства в умовах Covid-19. Соціальна економіка. 2022. № 64. DOI: https://doi.org/10.26565/2524-2547-2022-64-07.
- 15. Орєхова К. В., Головко О. Г., Христофорова О. М., Єфименко М. О. Особливості забезпечення фінансової безпеки підприємства в умовах пандемії Covid-19. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна». 2022. Випуск 102. С. 14-22. DOI: https://doi.org/10.26565/2311-2379-2022-102-02.
- 16. Oriekhova K. V., Golovko O. G. Cash flow management strategy. Науковий журнал «Економіка та право». Economics and law. Section «Economics». 2022. № 1 (64). P. 89-97. DOI: https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.01.089.
- 17. Орєхова К. В., Гнип Н. О. Оптимізаційне моделювання підвищення фінансової безпеки машинобудівних підприємств. Науковий журнал «Причорноморські економічні студії». 2021. Випуск 65. С. 94-98. URL: http://bses.in.ua/journals/2021/65_2021/17.pdf.
- 18. Орєхова К. В., Морозова Н. Л., Панасюк Л. М., Аркушина Д. С. Залучення іноземних інвестицій в умовах пандемії. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2020. № 9. С. 1-32. DOI: https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-9-6270.
- 19. Oriekhova K. V., Shabanov S. Ch. Providing performance business activity in Canadian companies. Електронне наукове фахове видання – міжнародний науково-практичний журнал «Фінансовий

простір», 2018. № 4 (32). С. 36-43. URL: https://ofp.cibs.ubs.edu.ua/files/1804/18okvkuk.pdf.
- 20. Орєхова К. В. Моделювання впливу факторів фінансової безпеки підприємства на конкурентний статус машинобудівних підприємств. Причорноморські економічні студії. 2017. № 14. С. 114-119. URL: http://bses.in.ua/journals/2017/14_2017/26.pdf.
- 21. Орєхова К. В. Методичний інструментарій підвищення конкурентоспроможності та фінансової безпеки машинобудівних підприємств. Інфраструктура ринку. 2017. № 4. С. 125-132. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/4_2017_ukr/27.pdf.
- 22. Oriekhova K. V. Introduction of KPI method in financial security ensuring system at an enterprise. Економічний часопис-XXI. Серія: Гроші, фінанси і кредит. 2014. № 11-12. С. 69-72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2014_11-12_18.
- 23. Орєхова К. В. Управління загрозами фінансовій безпеці підприємства. Економіка промисловості: науково-практичний журнал. 2013. № 1-2 (61-62). С. 76-83. DOI: http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/51231
- 24. Орєхова К. В. Інформаційна підтримка прийняття рішень в управлінні фінансовою безпекою підприємства: практичний аспект. Економіка і управління. 2013. № 5. С. 107-113.
- 25. Орєхова К. В. Місце і роль фінансових переваг у системі забезпечення фінансової безпеки підприємства. Вісник Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ): Збірник наукових праць. 2013. № 1 (16). С. 77-82. DOI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2013_1_17
- 26. Орєхова К. В. Оцінювання фінансової безпеки підприємства: методичний аспект. Комунальне господарство міст, 2013. Випуск 108. С. 368-376. DOI: https://eprints.kname.edu.ua/32888
- 27. Орєхова К. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління фінансовою безпекою підприємства. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. 2013. Том 2 № 15. С. 203-212. URL: https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/296
- 28. Орєхова К. В. Удосконалення класифікації факторів фінансової безпеки підприємства. Вісник Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ): Збірник наукових праць. 2012. № 1 (13). С. 79-86.
- 29. Орєхова К. В. Експрес-оцінювання фінансової надійності підприємства. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. 2012. Том 2 № 13. С. 124-134. URL: https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/198
- 30. Орєхова К. В., Кметик Л. М. Критичний аналіз підходів до визначення поняття «фінансовий ризик підприємства». Збірник наукових праць «Вісник Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ)». 2011. № 1 (10). С. 69-74.
- 31. Орєхова К. В., Челомбитько Ю.М. Роль та місце ліквідності та платоспроможності підприємства в сучасному економічному середовище. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. 2011. Том 1 № 10. С. 176-182. URL: https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/641.
- 32. Орєхова К. В. Фінансова безпека підприємства: теорія, методологія, практика: монографія. К.: ДВНЗ «Університет банківської справи», 2017. 260 с.
- 33. Удосконалення фінансового менеджменту підприємства: монографія / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Г. М. Азаренкової. Харків: ФОП Здоровий Я.А., 2016. 254 с.
- 34. Azarenkova G., Oriekhova K. Strategic Measures and Alternatives to Ensure the Financial Security of Machine-Building Enterprises. Green Sustainability: Towards Innovative Digital Transformation Proceedings of ITAF 2023; D. Magdi, A. Abou El-Fetouh, M. Mamdouh, A. Joshi. 2023. Lecture Notes in Networks and Systems. Volume 753, pp. 33-47. DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-99-4764-5_4

Наукова (науково-технічна) продукція: рукопис дисертації

Соціально-економічна спрямованість: розвиток національної економіки

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U001670, 0117U002441, 0114U003032, 0111U010202, 0111U010201

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Азаренкова Галина Михайлівна
2. Galyna Azarenkova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0101-2989

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Школьник Інна Олександрівна
2. Inna Shkolnyk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5359-0521

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваленко Вікторія Володимирівна

2. Viktoriia Kovalenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2783-186X

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=91vWXTcAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стащук Олена Володимирівна

2. Olena Stashchuk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2622-7353

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57205725227; https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=F5PSdtsAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Бойко Антон Олександрович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Бойко Антон Олександрович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Бойко Антон Олександрович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна